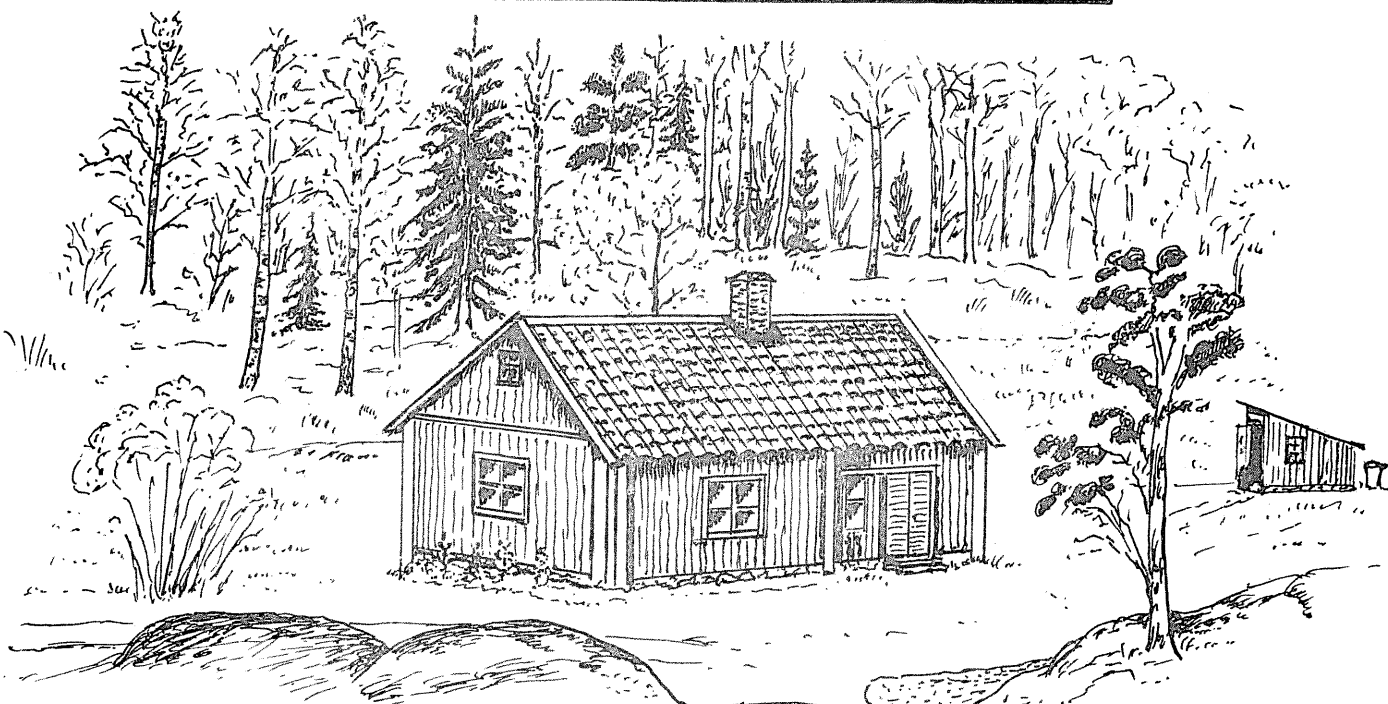

Båtsmanstorpel vid — — — Hamra gård

är ett torp av hög klass och kulturhistoriskt värde och man får väl hoppas att Hamra gård har förståelse för värdet av alla sina gamla byggnader.

Torpet är ett båtsmanstorp och är synnerligen välvårdat tack vare de kulturintresserade människor Stig och Märta Andersson som ännu bor kvar i torpet och har nu bott där i 13 år.

Ehl. Castegren lär båtsmanstorpel anlagts omkring år 1755.

G.M.

Inom fornminneskommitten pågår för närvarande undersökning om huru många soldattorp det har funnits i Botkyrka.

TORPARNAS OCH BACKSTUGUSITTARNAS BYGGNADER.

Även vid sidan av bönderna fanns det stora befolkningsskikt inom jordbrukarbefolkningen, bestående av torpare, statare och andra obesuttna. Torparklassen började att växa under den stora folkökningen, som ägde rum under 1700-talet och 1800-talets första hälft. Torpens antal ökade i tiotusental och ny jord uppodlades i alla socknar av

torparna. Torpet är ett mindre jordbruk, som torparen arrenderar för ett visst antal år av markens ägare, som är bonde eller godsägare. Betalningen skedde framför allt genom arbete. Torparen var enligt kontraktet skyldig att för sitt torpställe utföra ett visst antal dagsverken per år, per månad eller per vecka framme vid gården. På detta sätt fick gårdarna sitt behov av arbetskraft tillgodosett.

Torpen ligger vanligen inströdda överallt i skogsmarkerna ett stycke från gården och dess ägor. Kring torpet finnes ofta små steniga åkrar. Till torpets husbestånd hörde en liten stuga, ladugård och lada och övriga smärre uthus.

Under senare delen av 1800-talet hade torpbebyggelsen nått sin kulmen. Det blev svårt att på torpens avkastning försörja barnkullarna och det var från torpen som stora strömmar av ungt folk emigrerade till Amerika. Tiotusentals torpställen lämnades öde. Åkrarna övertogs kanske av huvudgården eller växte igen. Husen började förfalla. Numera igenkänner man ofta kartans torptecken som en glänta i skogen, där några stengrunder anger husens läge och några förvildade buskar och aplar påminner om att där i generationer legat ett människohem. De torpställen som alltjämt finns kvar fungerar ytterst sällan som torp. Antingen är det en stuga, som hyres av ägaren, eller är det en liten lägenhet som köpts fri och kanske efterhand blivit ersatt med en liten villa.

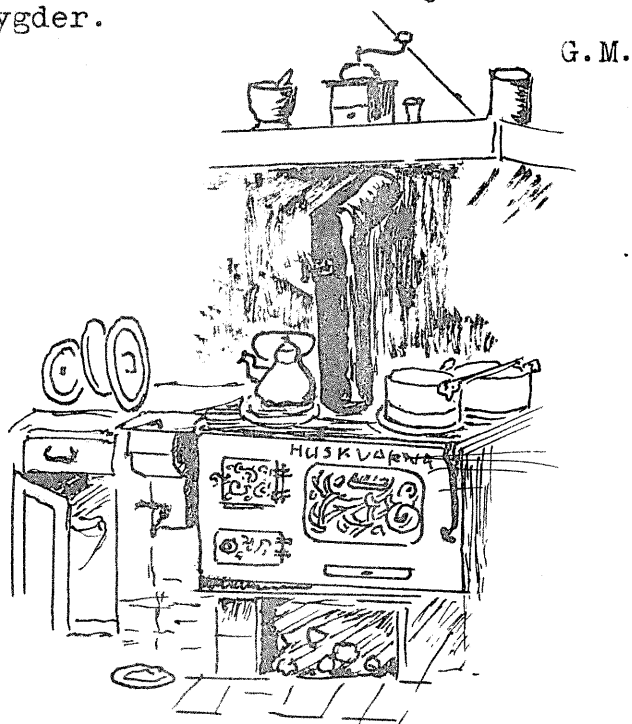
Vid utkanten av byarna längs landsvägarna eller ute i skogen fanns också enklare bostäder, där de fattigaste bodde, Backstugusittarna. De hade rätt att bebo huset, som låg på någon bondgårds ägor eller på byns allmänning mot att de utförde något arbete åt ägaren. Dessa människor utgjorde ytterligare en arbetskraftsreserv i jordbruket, karlarna vid tröskning, kvinnorna vid skörd, spånadsarbete etc. I Skåne ligger deras hem vanligen omedelbart intill landsvägen. De kallas där husmansfolk. I Västergötland ligger hopar

av dylika fattigmansstugor i utkanten av byn, ett område kallat "tån" I Småland återfinnas stugorna dels i skogen, dels vid vägskaften och här går de under namnet "malm". Deras innevånare har numera mestadels flyttat till industrien eller emigrerat till Amerika, men på en del håll bebos de förbättrade fattigmansstugorna alltjämt.

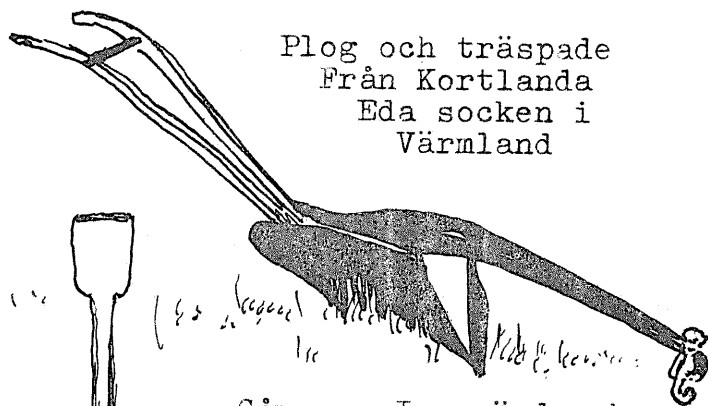
KRIGSMÄNNENS HUS.

På de äldre generalstabskartorna återfinner man ofta bokstäverna St. Dt. Bt, Gt. Ht. soldattorp, dragon-torp, båtsmanstorp, grenadjärtorp, husartorp. Vid slutet av 1600-talet organiserades den svenska försvarsmakten genom det s.k. indelningsverket, vilket innebär, att ett visst antal gårdar gemensamt skulle underhålla en soldat genom att ge honom bostad och åker. Herrgårdarna uppehöll vanligen kavalleriet. Vid kusterna bodde flottans soldater, båtsmännen, och i det övriga landet de andra vapenslagens. De bondgårdar, som underhöll torpet, bildade en soldatrote. Soldattorpet, som skulle vara av reglementerad storlek, såg vanligen ut som andra torp, men att det bodde en kronans karl där utmärktes av en skylt med nr, kompani och regemente över dörren eller på stugans gavel. Liksom soldaterna bodde på sina torp, satt det övriga befälet på sina boställen, kaptensboställen etc.

Uppgifterna ur "Bygden" ABC om minnesmärken i svenska jordbruksbygder.

Gåvor:

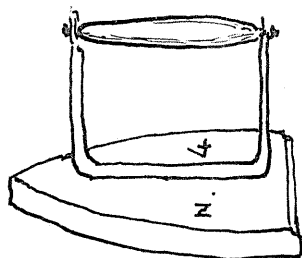

Plog och träspade
Från Kortlanda
Eda socken i
Värmland

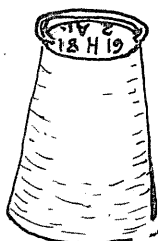

TRÄSPADE
(SKOPP)

Gåva av Ingegärd och
Gunnar, Elsie och
Sten.

Strykjärn

Gammal vikt
(lod)

Gåvor av Linnea Ahlgren, som
skänkt många gamla bruksföremål
tidigare.

Litteratur:

Årsskrift, 1973-1974 Huddinge
Hembygdsförening.

Jubileumsskrift, "Minnesglimtar"
60 år med Kulturella
Folkdansgillet

Bilder

En unik bild av äldsta bryggeriet
Tumba, med personal häst och
ölvagn, bilden tagen 1917 och
skänkt till bildarkivet av fru
Ester Jonzon.

Tre äldre bilder: Tumba gamla
prästgård, Statarlängan vid
Elvesta samt en äldre interiör.
Gåva av Karin Karlström.

Bilder av Botkyrka Herrgårdar teck-
nade av Lennart Wahlström, gåva av
Red. Georg Hahne, Länstidningen.

Fotoalbum med 56 bilder från våra
folkdansövningar på Trädgårds-
torp. Gåva av Björn Wahlgren.

Bilder i vykortsformat:

26 st. från Midsommarfesten
19 " från Mariefredsfärden
2 " från Midsommarvila vid sjön
Ådran hos Lilly o' Lennart.

Bilderna är en gåva av Bertil
Dahlby.

Ett varmt tack för alla gåvor, Styrelsen.

I 17 nummer av Länstidningen har un-
der BILDARKIVET en bild från vårt
bildarkiv publicerats i varje nummer
en PR för Botkyrka Hembygds-gille och
dess Bildarkiv.

ÄNDRAD MEDLEMSAVGIFT.

Medlemsavgiften till Botkyrka Hem-
bygds-gille har varit 10:- kr per år,
allt sedan föreningen bildades för
25 år sedan.

Med anledning av den penningvärdes-
försämring som inträtt under senare
år hade ett förslag om att årsavgif-
ten skulle höjas inlämnats till års-
mötet. Årsmötet beslutade i enlighet
med förslaget att fr.o.m. år 1975
skall avgiften till Gillet höjas till
15:- kr. per år och medlem.

SLÖJD

Ingegärd har stått för tillverkningen
av en liten docka som det pysslats
med på pysselkvällarna vid Torpet.
Ingen docka är den andra lik, men
alla är söta var och en på sitt sätt.
Nu finns det ett dussintal att sälja
på julmarknaden. Kanske det kan vara
en lämplig souvenir från Trädgårds-
torp? I så fall får vi väl starta en
serietillverkning.

MATTVÄVNING

I torpet slätten står en vävstol där vi har en mattväv på gång. Den första delen mattor vävdes av Ingegerd Lindström, det är de mattor som nu pryder golven på Slätten.

Sedan har Greta Malmkvist fortsatt att väva. Vi får väl se om dessa mattor skall pryda Högbrink eller om vi skall lotta ut dem.

Mattrasorna håller emellertid på att ta slut och det är dåligt med färggranna trasor, därför frågar vi nu, har Du möjligtvis några avlagda bomullskläder som vi kunde få till väven? Är de klippta dess bättre. Annars kanske vi kan ha några trasträffar på nyåret! Det finns en ny "rompa" att dra på när den här varpen är slut. Har Du intresse av mattväv, tag kontakt med Ingegerd.

BOTKYRKASTAKEN

som Alexis Blomberg tillverkar i smedjan röner fortfarande strykande åtgång. Han hinner knappt med att smida åt alla som beställer. 1.000:- kr. har han levererat in till kasören hitintills i år.

Även Georgs KARTOR går åt, han säljer dem på löpande band. Medlen som kommer in på den försäljningen går till en "fond" som skall vara till utbildning av gillesmedlemmar som är villiga att ställa upp som styrelseledamöter, ungdomsledare o dyl. "Fonden" har i år tillförts kr. 1.976:-

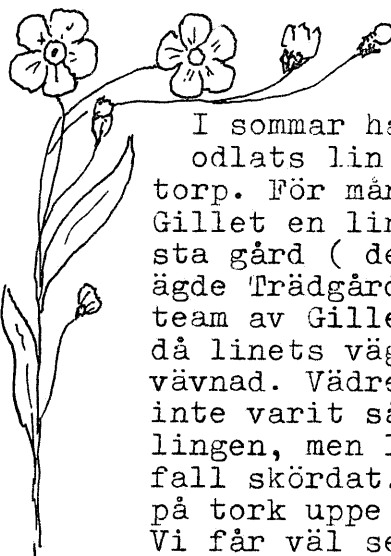
BIODLINGEN

Gilletts bin har varit flitiga i sommar och åstadkommit c:a 70 kg. honung. Den skall

vi sälja på julmarknaden. Ja, någon honung att sälja hade det förstås inte blivit om inte Alexis Blomberg funnits. Han tar hand om sina skyddsslingar och vet precis hur de vill och skall ha det..Många gånger får han fara och hämta bin som är ute och svärmar och han och hans Emmy skattar kuporna, slungar och håller upp på burkar m.m. Gillet tackar Er

båda för det goda ekonomiska bidrag som vi får genom "binäringen".

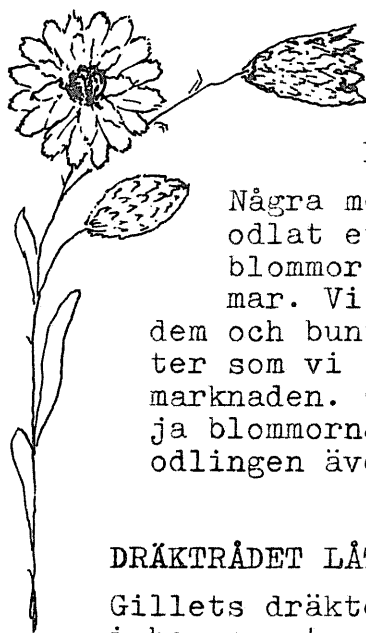
Om Du är intresserad av att lära Dig sköta bin, tag kontakt med Alexis.

LINODLING

I sommar har det på försök odlats lin vid Trädgårdstorp. För många år sedan hade Gillet en linodling vid Skrävsta gård (det var innan vi ägde Trädgårdstorp) och ett team av Gillemedlemmar följde då linets väg från frö till vävnad. Vädret i sommar har ju inte varit så gynnsamt för odlingen, men linet är i alla fall skördat, rötat och hänger på tork uppe vid Torpet. Vi får väl se hur det hela utvecklar sig och om vi kan

fortsätta med bräkning och alla de andra procedurerna. Hoppas att det går, det vore väl fint om vi kunde få något litet resultat den här gången också. Är Du intresserad av linberedning, tag kontakt med Georg Malmkvist.

ETERNELLER

Några medlemmar har också odlat eterneller (evighetsblommor) vid Torpet i sommar. Vi har sedan torkat dem och buntat ihop små buketter som vi skall sälja på julmarknaden. Går det bra att sälja blommorna så gör vi väl om odlingen även nästa år.

DRÄKTRÅDET LÅTER MEDDELA.

Gilletts dräkter får ej förvaras i hemmen utan skall finnas på Trädgårdstorp. Lämna omedelbart igen dem efter det användningstillfälle Du lånat dem för.

TRÄDGÅRDSTORPSKOMMITTEN MEDDELAR: HÖGBRINK

Den s.k. Mor Annas stuga, har i höst fått en skorstensstock murad. Vi hade en lejd murare Bo Mattsson från Södertälje som stod för arbetet men sedan ställde en grupp medlemmar upp som

handräckning till honom. Det var inget lättsamt arbete precis. De fick slita hårt med att blanda bruk, bära tegelsten och bygga ställningar m.m. Tack skall Ni ha Grabbar för att ni ställde upp!

I köket har en gammal vedspis inmurats, proveldningen fungerade utmärkt, i rummet på nedre botten skall det bli en vit kakelugn.

Vi har fått löfte om att AMS skall fortsätta arbetet i vinter. Det är en massa arbeten som skall göras, all inredning fattas ju ännu. Golv, innerväggar o.s.v.

Trädgårdstorskommittén och fornminneskommittén skall tillsammans utarbeta förslag om inredning och till vilka ändamål huset skall användas. Det vore roligt om det kunde bli färdigt till sommaren.

Allt beror på hur mycket hjälp AMS kan ge oss.

STOLPLADA FRÅN MOSSTORP? norr om grustaget vid Uttran

Av Domänverket har Gillet fått en gammal stolplada som fanns vid Mosstorp i Uttran. Gillet har bett att få den för att kunna använda den som utedansbana vid Trädgårdstorp. Den nuvarande dansbanan har väl tjänat ut vid det här laget.

Eftersom den dansanta delen av Gillet tycker det vore toppen att få en ny dansbana och att det är jättefint att kunna få dansa utomhus men ändå under tak, har det varit ett bra gäng som ställt upp den 9 - 10 och 16 - 17 november. Ladan har rivits och forslats upp till Trädgårdstorp och ligger nu under en pressenning. Så snart byggnadslov beviljats och vädret så tillåter hoppas vi att Ni också ställer upp för att hjälpa till med att resa ladan igen, så att dansen kan trådas där nästa mid-sommar.

Tack och lycka till i fortsättningen.

UTLANDSRESA.

Gillet's årsmöte utsåg 2 resekontakt-män, Hans Ohlsson och Inge Klöck, för att planera en eventuell Utlandsresa.

Hans Ohlsson har anmält Gillet's intresse av en resa till Svenska Ungdomsringens Utlandssekreterare.

Förutsättningarna för en resa är: att vi kan få anvisning på ett lämpligt resmål av utlandssekreteraren, att det blir på en tid som accepteras av Gillet, att tillräckligt många deltagare anmäler sig.

Det bör vara ett 20-tal dansare (en uppställning + reservpar) samt musik, minst 2, helst flera spelmän. (om medlemmar också kan få följa med som turister blir väl en senare fråga). Om du reflekterar på att åka med måste Du vara beredd på hårdträning fr. o.m. nyår, Du måste ha en komplett dräkt med huvudbonad, helst även ytterplagg.

Om det blir så att inkvartering kommer att ske i familjer, så måste du vara beredd på att ta emot återbesök. Har du inte redan anmält ditt intresse för en ev. utlandsresa så gör det snarast till Hans Ohlsson, Angiv då också lämplig tid och om du vill åka 1975 eller 76.

Vi hoppas att Hans hinner få något förslag på resmål till kvartalsmötet i januari.

**Elisabeth berättar om
uppvisningar & utfärder.**

INVANDRARFEST VID TRÄDGÅRDSTORP.

Den 8 september hyrdes Trädgårdstorp

av BUFF (Botkyrka Ulands- och Fredsförening) som hade anordnat en invandrarfest med deltagare från Turkiet, Afrika, Finland, Grekland, Jugoslavien, Tyskland att representera Sverige hade man inbjudit vårt Gillles folkdanslag.

Som första uppträdande stod en grupp Ungerska dansare, de hade sina färggranna och broderade dräkter på sig. Några yngre flickor dansade danser från Turkiet. Musiken utfördes av en ung pojke, han spelade på ett långhalsat stränginstrument som flickorna akompanjerade till med smattret ifrån träskedarna de hade i händerna. Kläderna var västerländska jumprar och Turkiska byxor som var rynkade i midjan och utan ben utan hela ända ned och rynkade omkring var fot så att det blev inga långa kliv.

Tre afrikaner spelade sina rytmska sånger och fick en stor del av de närvarande att dansa på dansbanan. En finsk sångkör sjöng vackert och stämningsfullt visor från Karelen. Vårt folkdanslag med spelmän hade uppvisning i våra gamla danser.

Gillet höll stugorna öppna men intresset att se dem var inte stort. Regnet hängde hela tiden i luften men som tur var kom ingen större regnskur.

NORSBORGSDAGARNA I HALLUNDA:

Lördagen den 14 och söndagen den 15 september hade gillet uppvisningar i samband med Norsborgsdagarna.

På lördagen var dansen på Hallunda torg, där golvet var halt och av marmor. Det var högt i tak och hårda väggar så att ett enormt eko uppstod trots att torget var befolkat av innevånarna i en stor fågelbur med stora träd i. På grund av ekot var låtarna svåra att urskilja även för den som kände igen låten, i affärerna hördes däremot musiken bra men då syntes inte dansen. Dansarna tyckte att de enbart hörde fågelkvitter och hade svårigheter att urskilja musiken i fåglarnas serenad. Spelmän var Valle Karlsson och Olle Sahlström. Efter dansen åkte de som kunde med hem till Inger och Björn Falk och drack kaffe i trädgården. Solen var hela tiden

vänlig och sken på oss. Efter kaffet tog alla en promenad till Ingrid och nils Söderberg där saft serverades i trädgården. Solen var inte lika varm längre och kylan började kännas och alla började droppa av mot respektive hem.

På söndagen var det uppvisning vid Kärsbyskolan där även Gilllets bildarkiv visades. Dagens spelmän var Valle Karlsson och Lennart Stenbäck

Kaffe serverades i dag i skolans matsal.

TRÄFF I ÖREBRO DEN 21/9.

Ifrån Gillet deltog 3 st. medlemmar. Träffen var i Brunsparken i Örebro. När medlemmarna anlände såg de endast en bekant person ibland de redan samlade, efter en stund strömmade flera bekanta in det var lag ifrån Stockholm och dess omnejd.

Deltagarantalet uppgick till 530 st. och musiken stod Ransäterspoj-karna för.

Övernatta fick man göra i en ungdomsgård där det fanns bastu och gymnastiksal. I gymnastiksalen dansade de övriga övernattande norska sångvisedanser efter en transistorbandspelare.

BOTKYRKATRÄFFEN DEN 5 OKT.

anordnades av Gilllets festkommitté i Tumba Folkets Hus. Anslutningen var väldigt dålig. En enorm otur med andra träffar och ett flertal kända och omtyckta dansband i Stockholms-trakten samma kväll.

De som ändå kom hade mycket roligt medan endel som åkt till andra platser hade haft tråkigt och en misslyckad kväll, det är bara att hoppas att de minns detta till nästa gång och kommer till vår träff. Spelmän var Olle och Bengt Sahlström, Valle Karlsson, Helge Jobs och Lennart Stenbäck.

TRÄFF I HALLSTAHAMMAR DEN 19 OKT.

3 medlemmar ifrån Gillet hade slutit upp.

Det var ingen stor träff ett 70-tal hade hörsammat och kommit men det var alldeles lagom för denna lokal. 12 st. spelmän stod för musiken.

Det var lekar, vanlig gammaldans och polskor. Gilllets medlemmar ansåg träffen lyckad och hade trevligt.

SPELMANSSTÄMMA I UPPSALA

Den 27 okt. var den sedvanliga stämman i Uppsala. Ifrån Gillet deltog 3 st. Spelmännen uppgick till omkring ett par hundra stycken. Några av deltagarna var Viksta-Lasse och några ungdomar ifrån Tierpstrakten som framträdde speciellt bland alla deltagarna. Några spelmän hade spelat så på lördagen och natten att de inte orkade vara med på stämman på söndagen.

TIERPTRÄFFEN DEN 2 nov.

I danslokalen i Monkarbo hade 6 av gilletts medlemmar samlats för att delta i träffen. Alla hade mycket trevligt trevligt. Botkyrka medlemmarna introducerade familjehambon som övriga deltagarna inte hade dansat tidigare. Alla fick övernatta hemma hos Ingemar Sund.

Elisabeth

Ginnesdala i vår bygg

TUMBA GYMNASIUM FÄRDIGT efter 10 års planerande. Veckan 33 d.15-16 aug. började 250 elever första årskursen. Fullt utbyggt skall Tumba gymnasieskola kunna ta emot 1.250 elever.

ANNEXSJUKHUSET I TUMBA.

Det första spadtaget togs veck.44. En kostnadsberäkning på 47 miljoner. Blir 8 våningar högt och i oktober 1977 öppnar landstinget portarna.

PULLINGE CENTRUMHUS.

Röjning och schaktning påbörjades den 12 nov. 1974. och beräknas vara färdigt för julhandel 1975.

NYA MEDLEMMAR:

Rudolf Rothmeier, Norsborg.
Elisabeth Thor, Tumba
Gudrun Rydén, Sundbyberg
Ulf Gabrielsson, Stockholm
Ulla Hoffsten, Tumba

Botkyrka-Biblioteket, Tumba
Kärsby-Biblioteket, Norsborg

Vi hälsar er alla hjärtligt välkomna i Gillet. Inom Gillet är tilltalsordet Du.

God Jul
och
välkommen
till vår

Julmarknad
Söndagen
den 8 dec. kl 12 -
17.

Det blir Julstämning, en stor Julgran på tunet. Spelmännens glada låtar få vi höra dels i torpen och dels på Logen där kaffe med hembakat bröd serveras.

Lyssnar man noga kanske också hammarslagen från smedjan kommer att höras och från torpet slätten doften av nygräddat bröd. ev. ljusstöpning I bodarna kan du köpa lotter i Hemslöjd Amerikanska lotterier, fina julklappar etc..

Har du möjlighet att hjälpa till under marknaden. så anmäl Dig omgående till Ingegärd Lindström. Tel. 08-7780849.

10/12 AVSLUTNINGSFEST FÖR TISDAGS-GRUPPENS barnlag på Logen
Kl 18 - 19,30

13/12 AVSLUTNINGSFEST FÖR FREDAGS-gruppens Barnlag på Logen
Kl. 18 - 19,30.

15/12 Söndag önskas båda BARNLAGEN välkomna till Trädgårdstorp kl.12 för pyssel och skoj.

Luciafest

och avslutning på Logen
fredagen den 13 kl. 19.45
Du är välkommen.

Nyårsvaka en annor-
lunda och trevlig gille-
kväll utlovar festkom-
mitten, Samling på
Logen kl. 19.
Klädsel: Byggedräkt
eller i sekelskiftets mo-
de.

Anmälan om deltagande skall
ske till Inger Hultman tel.
975560, eller till Arne och
Karin Mattsson tel. 0158/12254.
senast den 27 nov.

SVENSKA UNGDOMSRINGENS STOCKHOLMS-
DISTRIKT:

Orientering i Handen den 29 sept.

Kl. I Herrar sen.

1.	1.24,56
13. S.G. Broström	1.24,56
21. Stig Thuren	1.41,43
37. G. Avelin	1.58,50
59. Hans Olsson	2.30,03
66. B. Lundström	2.38,19
75. L.E. hultman	2.53,13

Kl. II Damer sen.

1.	0.58,35
32. Ingela Olsson	2.43,40

Kl. III Damer old.

1.	1.43,46
3. Ingrid Avelin	2.03,52
6. Inger Hultman	2.52,41

Kl. VI 1. 0.30,26

14. Margareta Hultman	1.44,24
16. Karin Hultman	1.51,35

Lagtävling:

1. Fyrväpplingen	7.47,35
7. Botkyrka	9.58,01
18. ---	12.24,19

SIMNING den 27 okt. Åkeshovsbadet

Kl. I Herrar 100 m. bröstsim.

1.	1.31,3
8 Lars-E. Hultman	1.40,5
31. J.O. Engqvist	1.55,1
35. N.G. Holmkvist	1.58,5

Kl. II Damer 50 m. bröstsim

1.	45,6
12. Viveka Grup	54,2
21. Inger Hammarling	1.05,2

Kl. III Damer Oldgirl 50 m. bröstsim

1. Ingrid Avelin	47,5
------------------	------

Kl. IV Herrar Oldboys, 50 m. bröstsim.

1.	48,2
2. Bernt Lundström	51,3

Kl. V Pojkar 50 m. bröstsim

1	43,0
25 Mikael Blomberg	1.02,0
28 Stefan Hammarling	1.02,5
30 Sten-Åke	1.04,3

Kl. VI Flickor 50 m. bröstsim

1.	42,8
44. Karin Hultman	1.06,5

Lagkappsimning 5 x 50 m.

1. Bromma II	3.11,0
6. Botkyrka	4.00,3

Lagtävling

1. Bromma I	6.53,0
2. Kedjan	7.06,8
3. Botkyrka	7.15,8
9. --	8.38,7

Resultat av hela trekampen, (Terängl.

Orientering, Simning):

1. Bromma I 4 p.
2. Skördegillet 12 p.
2. Fyrväpplingen 12 p.
4. Botkyrka 14 p.
9. -- 28 p.

Sportledarna tackar tävlande och
hejarklack för fina resultat.

Botvidsbygdens red. Georg Malmkvist
Inger och Björn Falk.

Adress. Malmgårdsbacken 2.14600

Tullinge. Tel. 08_7781711

" 0755-66563